

Succes!

Rekenen

1F R3

Wat trek je aan?

Dit boekje gaat over kleding kopen, de maten van kleding en de was doen.

Taal voor
het Leven

1F R3

Katern niveau 1F, *Wat trek je aan?*

Dit boekje is onderdeel van de methode Succes!

Met dit boekje kun je oefenen met rekenen.

De niveaus van dit boekje voor taal en rekenen zijn:

- Taal: 1F
- Rekenen: 1F

Rekendoelen:

Op niveau 1F reken je in herkenbare situatie met weinig hulp.

Je oefent met:

- informatie aflezen uit een tabel, een grafiek en een diagram
- meten van lichaamsmaten in centimeters
- rekenen met procenten
- rekenen met geld
- rekenen met tijd

Achterin het boekje staat een instructie voor de begeleider.

Daarin staan algemene aanwijzingen en aanwijzingen bij sommige opdrachten.

VOORUITKIJKEN

Bespreek de afbeeldingen.

- Koop je kleding of maak je het zelf?
- Pas jij kleren voordat je ze koopt?
- Hoeveel geld heb je om uit te geven aan kleding?
- Hoe vaak per week doe je de was?

In dit boekje staan de volgende onderwerpen:

☐	1 Kleding kopen	p. 4
☐	2 De maten van kleding	p. 10
☐	3 Kleding kopen met korting	p. 14
☐	4 Kleding wassen	p. 18

Welke onderwerpen vind je interessant?
Kruis deze aan.

1. KLEDING KOPEN

OPDRACHT 1

Je wilt kleren kopen.

Wat ga je doen?

Bespreek het samen.

- Kijk je in folders, kijk je in etalages?
Kijk je op internet?
- Ga je naar een winkel of naar de markt?
Of koop je op internet?
- Koop je nieuwe kleding of tweedehands?
- Maak je een lijstje?
- Wat doe je met je oude kleding?

OPDRACHT 2

Hoe vaak ga je naar een winkel om kleding of schoenen te kopen?

Kruis een antwoord aan.

- 1 keer per week
- 1 keer per maand
- een paar keer per jaar
- 1 keer per jaar
- nooit

Bekijk de grafiek op pagina 5.

- Waar gaat de grafiek over?

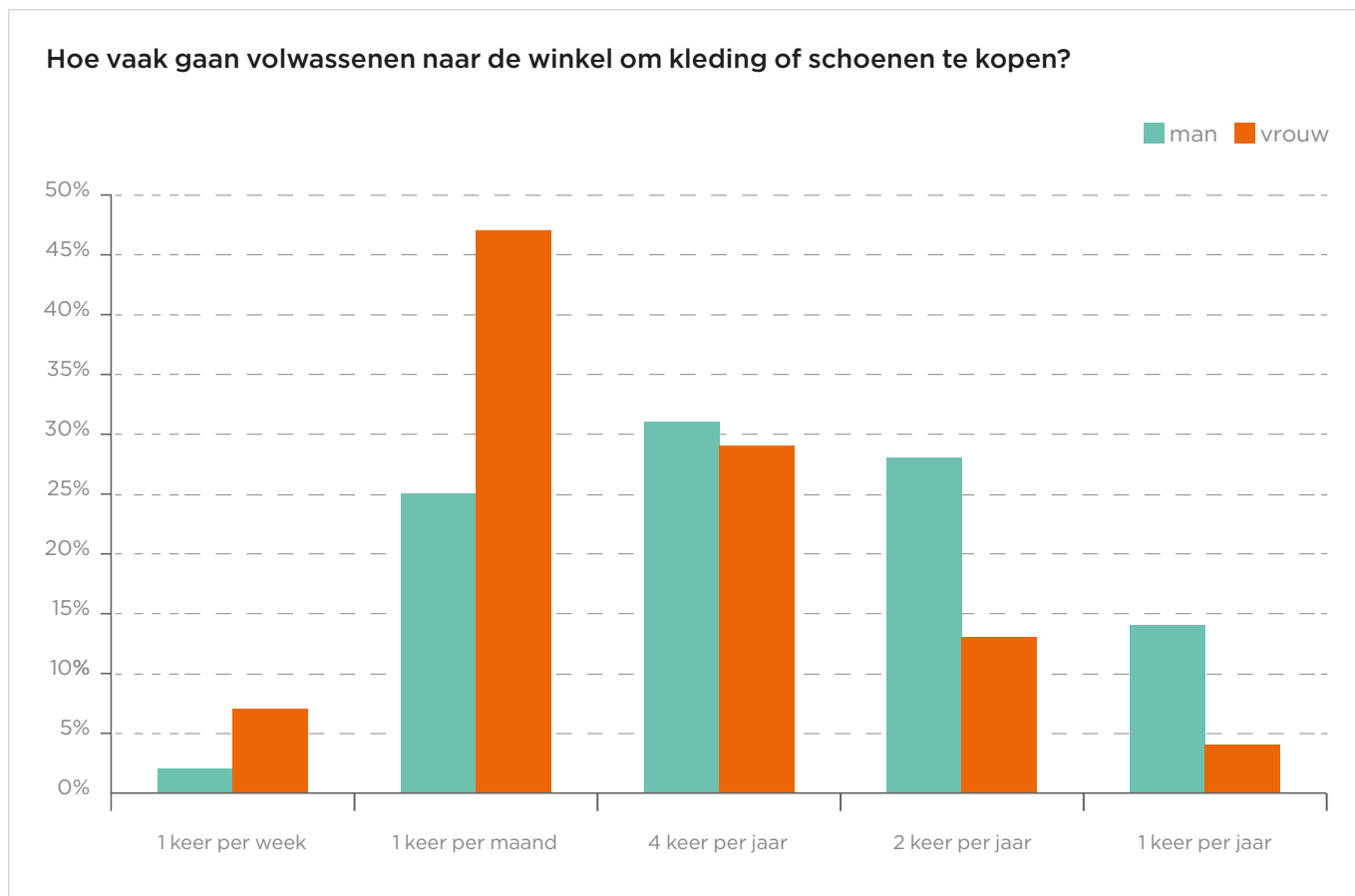
Bespreek het samen.

- Waar staat jouw antwoord in de grafiek?

Wijs dit aan.

- Hoeveel procent van de mannen heeft dit antwoord gegeven? _____ %

En hoeveel procent van de vrouwen? _____ %

OPDRACHT 3

Bekijk de grafiek nog een keer.

- Hoeveel procent van de vrouwen gaat 1 keer per maand naar de winkel? _____
Is dit meer of minder dan de helft?
- Hoeveel procent van de mannen gaat 1 keer per maand naar de winkel? _____
- Isa bekijkt de grafiek en zegt:
'De helft van alle vrouwen winkelt 1 keer per maand of meer.'
Is dat waar? Leg je antwoord uit.

Kijk nog een keer naar de grafiek.

Lees de zinnen hieronder.

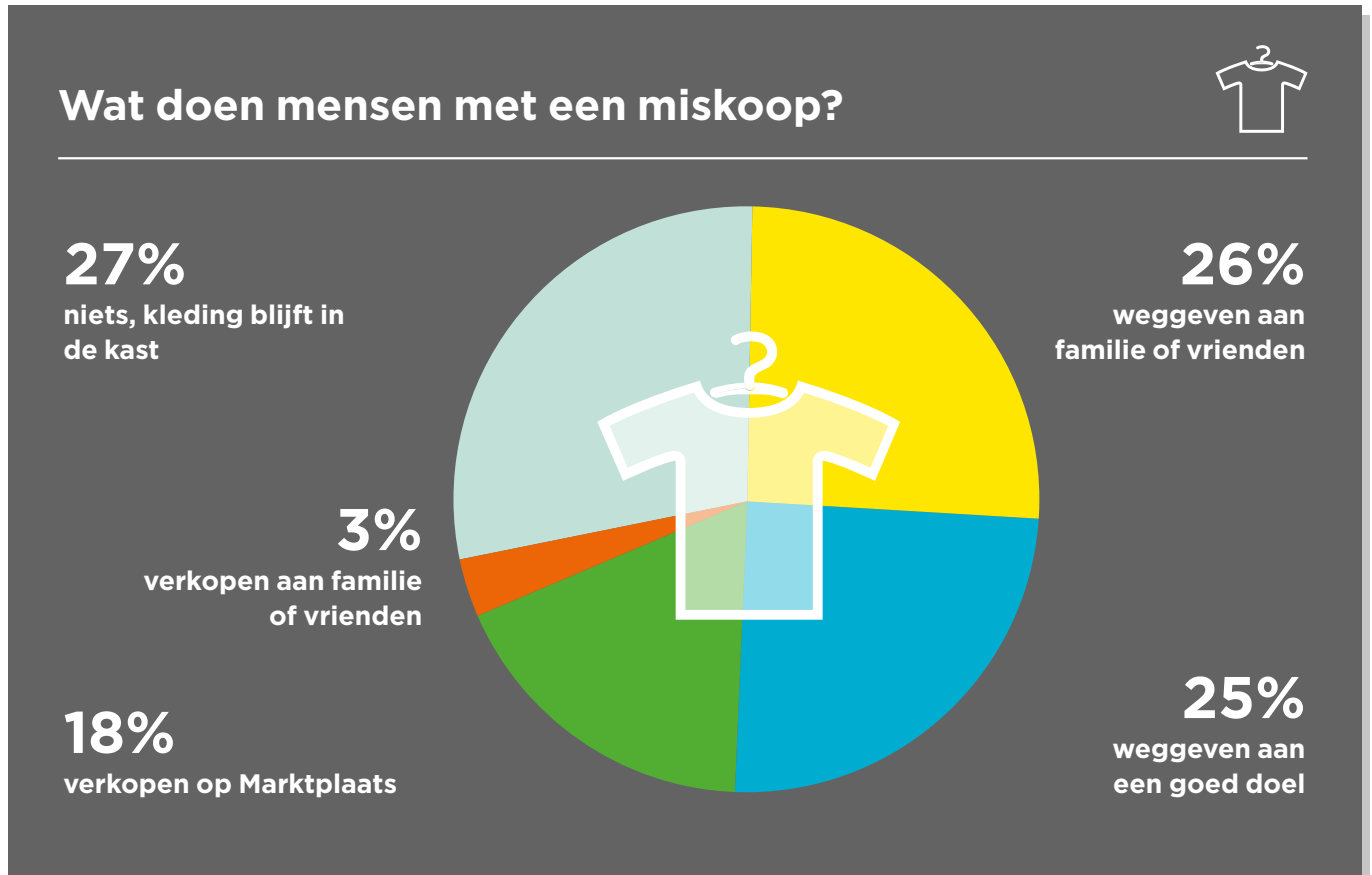
- Ongeveer 4% van de vrouwen winkelt 1 keer per jaar.
- Ongeveer 2% van de mannen winkelt 1 keer per week.

Schrijf hieronder zelf een zin over de grafiek.

OPDRACHT 4

Soms koop je een broek of een trui die je niet draagt.
Dan heb je een miskoop gedaan.

Bekijk de afbeelding.
Je ziet hier een cirkeldiagram.

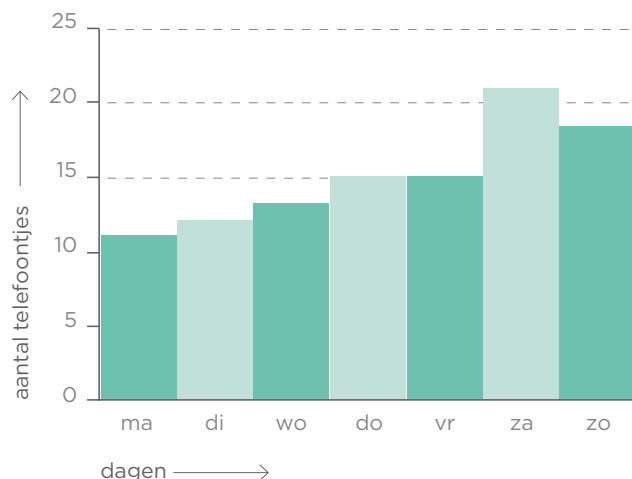

- Kijk naar de titel en de rest van het plaatje.
Wat zie je in dit cirkeldiagram?
- Hoeveel procent van de mensen geeft een miskoop aan een goed doel? _____
- Hoeveel procent van de mensen verkoopt zijn miskoop? _____
- Mira bekijkt het cirkeldiagram en zegt:
'Ongeveer een kwart van de mensen doet niets met zijn miskoop.'
Is dat waar?
- Wat doe jij met een miskoop?
Bespreek het samen.

GRAFIEKEN EN DIAGRAMMEN

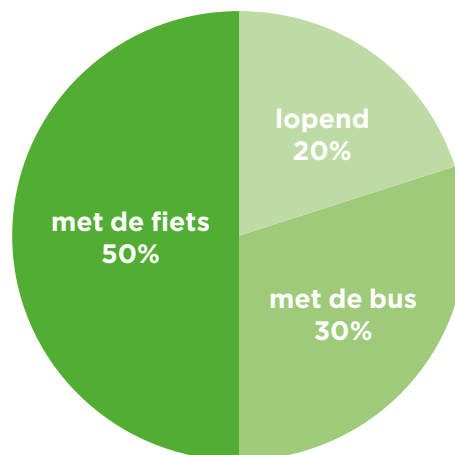
Met een **grafiek** of **diagram** kun je informatie in een plaatje laten zien.
Twee voorbeelden:

Stafgrafiek

In een stafgrafiek kun je de aantallen goed vergelijken.

Je kijkt dan naar de hoogte van de staven.

Cirkeldiagram

In een cirkeldiagram zie je hoe 100% verdeeld is.

[Zie: Rekenkaart](#)

OPDRACHT 5

Een gezin met twee kinderen geeft ongeveer €1800,- **per jaar** uit aan kleding en schoenen.

- Hoeveel geeft dit gezin **per maand** uit, aan kleding en schoenen? _____

- Hoeveel geeft dit gezin **per persoon** uit aan kleding en schoenen?

Per persoon, per jaar: _____

Per persoon, per maand: _____

Het gezin besteedt ongeveer €1500,- per jaar aan kleding en €300,- aan schoenen.
Hoeveel geeft dit gezin per maand uit aan kleding? En aan schoenen?

- Kleding van het gezin, per maand: _____

- Schoenen van het gezin, per maand: _____

2. DE MATEN VAN KLEDING

OPDRACHT 9

Je kunt een getal of een letter gebruiken voor een kledingmaat.

- Welke kledingmaten ken je? Of heb je zelf?
Vul ze in in de tabel.

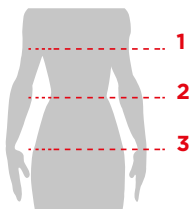
kledingstuk	kledingmaat
trui of shirt	
jurk	
broek	
overhemd of blouse	
sokken	
schoenen	

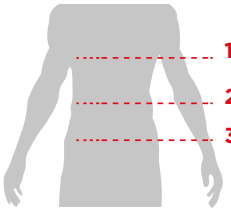

OPDRACHT 10

Bekijk de tabellen. Waarover gaan deze tabellen?

Bespreek het samen.

 dames	maat	XS	S	M	L	XL	XXL	XXXL
	kledingmaat	34/36	38	40/42	44	46/48	50	52/54
1 borstomvang	82	88	94	101	108	115	122	
2 tailleomvang	66	72	78	85	92	99	106	
3 heupomvang	90	96	102	109	116	123	130	

 mannen	maat	S	M	L	XL	XXL			
	shirt maat	44	46	48	50	52	54	56	58
1 borstomvang	82	92	96	100	104	108	112	116	120
2 tailleomvang	76	80	84	88	92	96	100	104	108
3 heupomvang	93	96	99	102	105	108	111	114	117

OPDRACHT 11

Bekijk de tabellen bij opgave 10 nog een keer.

- Jan heeft een borstomvang van 100 cm. Welke maat heeft hij dan? _____
Is dat S, M of L?
- Anne heeft maat 44 wat is haar heupomvang? _____

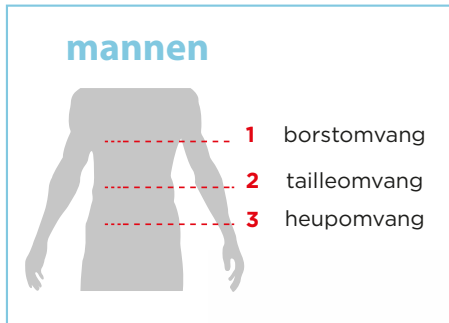
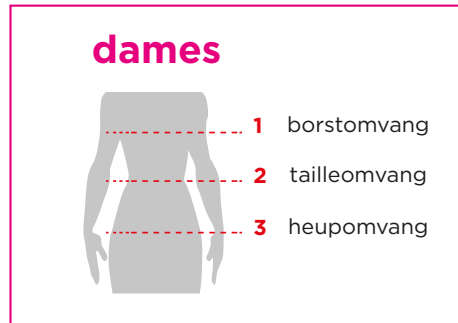
Anne koopt voor haar man Ali een broek op internet. Zij heeft Ali eerst gemeten.
Bekijk de maten van Ali.

borstomvang	106 cm
tailleomvang	90 cm
heupomvang	105 cm

- Welke kledingmaat kan Anne het beste kiezen voor de broek voor Ali? _____
Bespreek het samen.

OPDRACHT 12

Als je zelf kleding naait meet je je maten met een meetlint.
Bekijk de plaatjes hieronder.

Meet je eigen maten met een meetlint.

1. Borstomvang _____ cm.
2. Tailleomvang _____ cm.
3. Heupomvang _____ cm.

OPDRACHT 13

Willem koopt een spijkerbroek op internet.
 Bespreek de afbeelding. Wat zijn dit voor maten?

Spijkerbroek | kleur: denimblauw

maat:

30/32	30/34	32/32	32/34	34/32	34/34
36/32	36/34	38/32	38/34	40/32	40/34

MAATTABEL

aantal:

1

aan winkelmandje toevoegen

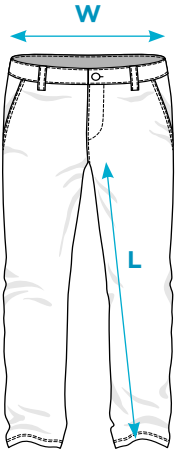
Willem heeft kledingmaat 52, maar die maat staat er niet bij.
 Willem klikt op maattabel.
 Deze afbeelding ziet hij op het scherm.
 Bespreek de afbeelding.

MAATTABEL HEREN - JEANS

wijdte (W)									
inch	28"	29"	30"	31"	32"	33"	34"	36"	38"
kledingmaat	44	46		48	50		52	54	56

lengte (L)					
inch	30"	32"	34"	36"	38"
centimeter (cm)	76	81	86	91	97

1 inch = 2,5 cm

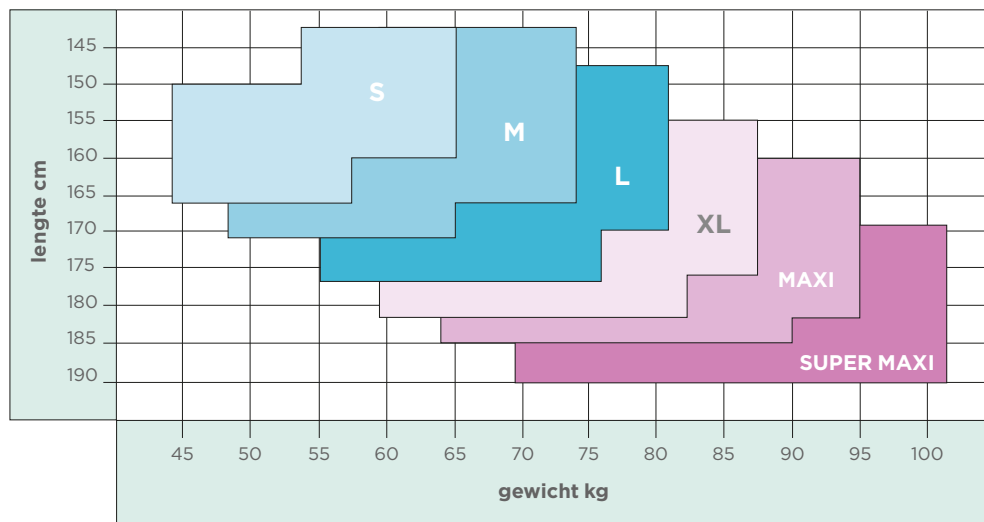
- Welke twee maten heeft een spijkerbroek?
- Wat betekenen de getallen? Wat betekent inch?

De benen van Willem zijn 80 cm lang.
 Welke maat spijkerbroek kan Willem het beste kopen?

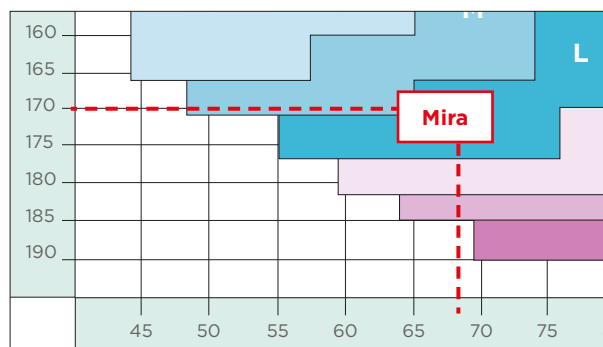
- Breedte _____
- Lengte _____

OPDRACHT 14

Mira koopt een panty. Ze zoekt haar maat.
Deze afbeelding staat op de verpakking.

- Bespreek de afbeelding.
Wat betekenen de getallen en de letters?
- Mira is 1,70 m lang en ze weegt 68 kg.
Welke maat panty moet ze kopen? _____
- Anna is 155 cm lang en heeft maat M.
Welk gewicht kan Anna hebben? _____
- Nuray heeft pantymaat XL.
Wat kun je zeggen over de lengte en het gewicht van Nuray?

Bespreek samen hoe je dit antwoord hebt gevonden.

- Anna bekijkt de afbeelding en zegt:
'Als je heel lang bent, heb je altijd maat maxi of supermaxi.'
Is dat waar? Bespreek het samen.

OPDRACHT 16

Bekijk nog een keer de aanbieding van de hemdjes.
Beantwoord de vragen.
Schrijf steeds je berekening op.

- Hoeveel kosten één hemdje en één top samen? _____
- Hoeveel kosten drie hemdjes en twee tops samen? _____
- Hoeveel kosten vier hemdjes en één top samen? _____
- Bedenk zelf ook zo'n opdracht en reken het uit. _____

OPDRACHT 17

In de uitverkoop krijg je 50% korting op deze jurk.

Hoeveel betaal je dan voor de jurk? _____

Hoe heb je dit berekend?

Bespreek het samen.

Hoeveel euro korting krijg je op deze trui? _____

Is de korting meer of minder dan 60%? _____

Hoe heb je dit uitgerekend?

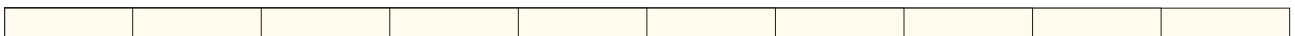
PROCENTENSTROOK

Bij het rekenen met procenten is het handig om een strook te tekenen.

Je begint met een strook van 100%

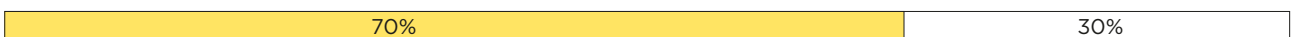

Je verdeelt de strook in handige delen. Bijvoorbeeld in 10 delen van 10%

0 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%

Je ziet nu: als de korting 30% is, dan betaal je nog 70% van de oude prijs.

Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 18

Hans zoekt een nieuwe trui.
Hij kijkt bij een webwinkel.
Hij vindt de blauwe trui mooi.

815 artikelen in **Truien & Vesten - Heren**

GOEDKOPE TRUIEN.NL

		
blauwe trui	gele trui	rode trui
39,99	54,49	49,99

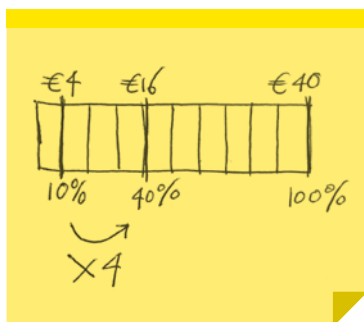
Hij krijgt 40% korting.

Hoeveel moet Hans nu betalen voor de blauwe trui? _____

OPDRACHT 19 | 40% korting berekenen: zo doen zij het
 Hier lees je hoe Khadija, Jolle en Maria 40% korting berekenen.

Khadija:
 Ik reken met 10%
 Ik teken een strook.
 100% is €40,-
 en 10% is dan €4,-.

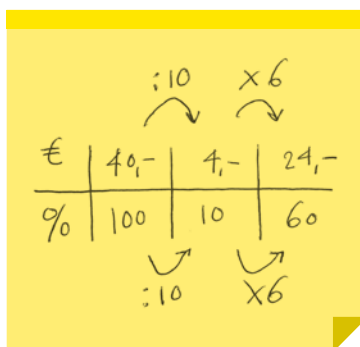

40% is 4 keer €4,-.
 Dat is €16 korting op €40,-
 Dus ik betaal nog €24,-.

Jolle:
 100% is de hele prijs er
 gaat 40% af.
 Dus dan betaal ik nog
 60% van €40,-.

Ik gebruik een tabel om
 dat uit te rekenen.

Maria
 Ik reken op mijn
 rekenmachine.
 100% is €40,-

1% is €40,- : 100
 dat is 40 cent.
 Dus €0,40.

De korting is 40%.

Dus ik typ in 40 x 0,40
 en dat is 16.

Dat is de korting, die trek
 ik af van €40,-

Nu typ ik 40 - 16 =

Staat jouw manier er ook bij?
 Wat deed jij hetzelfde? Wat deed jij anders?
 Bespreek het samen.

OPDRACHT 20

Hans koopt ook nieuwe schoenen.

20% korting op alle schoenen

 Speedies Hardloopschoen, heren 49⁹⁹	 Runners Hardloopschoen, heren 59⁹⁹	 CoolShoe Vrijtijds gypen, heren 64⁹⁹
---	--	---

Hoeveel kost elk paar schoenen met 20% korting?

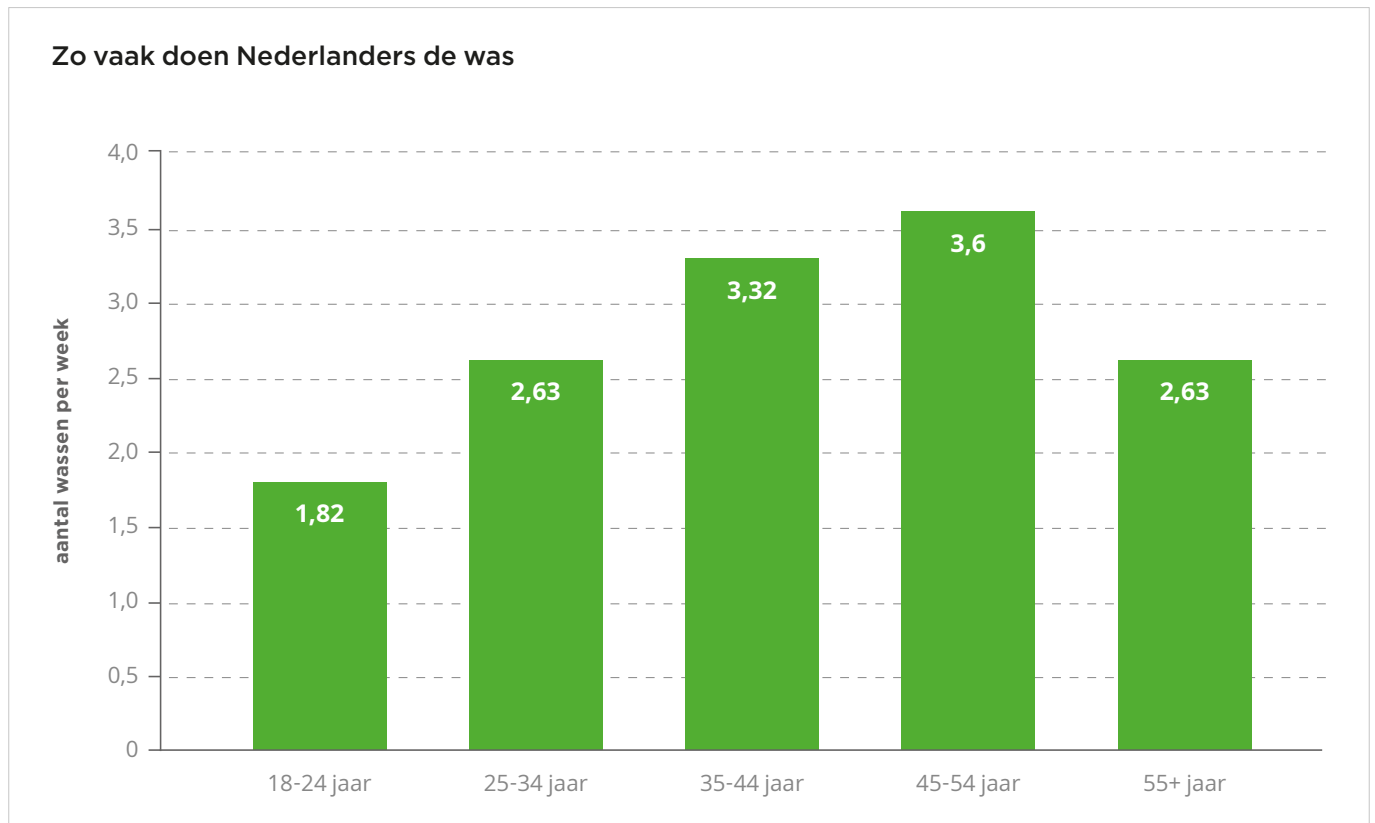
4. KLEDING WASSEN

OPDRACHT 21

In de grafiek zie je hoe vaak Nederlanders gemiddeld per week de was doen.

Hoe vaak doe jij per week de was?

Bespreek het samen.

- Hoeveel wassen doen mensen van 35 - 44 jaar gemiddeld per week? _____
Waarom is dit geen heel getal?
- Welke leeftijdsgroep doet gemiddeld per week de meeste wassen? _____
- Kijk bij jouw leeftijdsgroep in de grafiek.
Was jij vaker of minder vaak dan gemiddeld? _____
- Hannie bekijkt de grafiek en zegt:
'Oudere mensen doen vaker de was dan jonge mensen.'
Is dat waar?
Bespreek het samen.

GEMIDDELDE

Met het **gemiddelde** kun je een heleboel gegevens in één getal samenvatten.

Als je in 1 jaar €600,- uitgeeft aan kleding, dan is dat **gemiddeld** €50,- per maand.

Zie: Rekenkaart

OPDRACHT 22

De was doen kost geld.

Bekijk de tabel hieronder en bespreek samen wat de getallen betekenen.

Gemiddelde kosten per was, bij verschillende temperaturen in €			
	90°C	60°C	40°C
elektriciteit	0,45	0,23	0,14
water	0,09	0,07	0,07
waspoeder	0,14	0,14	0,14
afschrijving/onderhoud	0,47	0,47	0,47
totaal	1,15	0,91	0,81

- Hoeveel kost de duurste was? _____
- Wat is het verschil in prijs tussen de duurste was en de goedkoopste was? _____
- Welke kosten zijn voor elke soort was verschillend? _____
- Mien doet 3 keer per week de was. Ze zegt.
'Als ik op 40 graden was in plaats van op 60 graden, kost dat per jaar zeker €100,- minder.'
 Klopt dat?
 Reken het uit.

OPDRACHT 23

Anja wil een was doen.

Ze kiest voor hoofdwash.

Dit ziet ze op het schermje van de wasmachine.

Anja zet de wasmachine om 11:00 uur aan.

- Hoe laat is de was klaar? _____

Anja wil dat de was om 13:00 uur klaar is.

- Hoe laat moet zij dan de wasmachine aanzetten? _____

Anja kan ook een sneller programma kiezen.

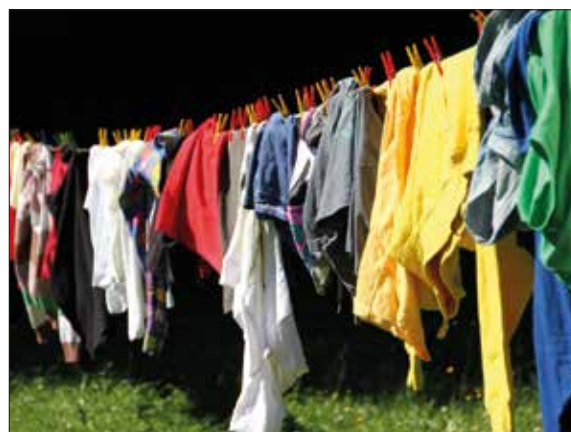

- Hoe laat is de was klaar als Anja om 11:00 uur dit programma kiest? _____
- Hoe laat moet Anja de wasmachine aanzetten als zij wil dat de was om 13:00 uur klaar is?

- Let jij er op hoe lang het wasprogramma duurt?

OPDRACHT 24

Je kunt heel veel verschillende wasmiddelen kopen.
In de tabel hieronder staan wasmiddelen.
Deze zijn getest.
Wat betekenen de woorden en de getallen?

Bekijk de informatie in de tabel.
Wat betekenen de woorden en de getallen?
Bespreek het samen.

merk & type	prijs	testoordeel	prijs per 10 wasbeurten	inhoud verpakking (ml)	aantal wassen per verpakking	vorm
WasWas kleur	€ 2,80	7,8	€ 1,40	1100	20	vloeibaar
MooiGoed kleur	€ 2,55	7,7	€ 1,40	1314	18	vloeibaar
FrisseKleur color geconcentreerd	€ 3,00	7,6	€ 1,07	1000	28	vloeibaar
ActieNU kleur geconcentreerd	€ 2,15	7,2	€ 1,08	740	20	vloeibaar
SuperHarrie kleur	€ 3,20	7,1	€ 1,14	980	28	vloeibaar
Buurtsuper kleur	€ 2,30	7,1	€ 1,15	700	20	poeder
ColorWonder color geconcentreerd	€ 5,35	7,1	€ 3,56	1065	15	vloeibaar
WasVriend kleur tabs	€ 6,50	7,0	€ 4,64	14 stuks	14	capsules
KleurFris kleur tabs	€ 3,90	6,7	€ 1,95	20 stuks	20	capsules

- Welk wasmiddel heeft de laagste prijs? _____
- Hoeveel wassen kun je met dit wasmiddel doen? _____
- Hoeveel wasmiddel gebruik je dan per wasbeurt? _____
- Wat is de prijs voor 10 wasbeurten met dit wasmiddel? _____
- Welke wasmiddel heeft de hoogste prijs voor 10 wasbeurten?
- Hoeveel kost 1 was met dit wasmiddel? _____
- Mien zegt:
'Het beste wasmiddel staat bovenaan in de tabel.'
Is dat waar?

Welk wasmiddel zou jij kiezen?
Waarom? Bespreek samen.

TERUGKIJKEN

Blader nog eens door het boekje. Deze rekenwoorden heb je gezien.

- Bespreek elk woord dat je hebt geleerd.
- Geef een voorbeeld of maak een tekening.

Wat vond je moeilijk en wat vond je makkelijk?

Woord	Voorbeeld of tekening
Staafgrafiek, staafdiagram	
Cirkeldiagram	
Tabel	
Maat, kledingmaat	
Omvang	
Gemiddelde, gemiddeld	
Procent, %	
Inch	
graden Celsius, °C	

INSTRUCTIE BEGELEIDER

1F R3 | Wat trek je aan?

WERKEN MET SUCCES!

VOORAF

Succes! Rekenen is bedoeld voor deelnemers die Nederlands kunnen spreken en lezen op niveau 1F. Voor de boekjes op niveau Instroom is enige basale rekenkennis vereist. Het gaat om:

- Tellen tot en met 100 (en terug); ook in stappen van 10;
- Uitspreken van getallen (tot en met duizend en de duizendtallen);
- Vergelijken en ordenen van hele getallen;
- Vlot rekenen tot 20;
- Verdubbelen, halveren, keer 10, gedeeld door 10 met eenvoudige getallen;
- Herkennen en uitspreken van geldbedragen;
- Klokken (digitaal en analoog); alleen hele en halve uren.

KENMERKEN EN DIDACTIEK

Rekenen is in deze boekjes bedoeld als het leren omgaan met getallen, met maten en diagrammen in het dagelijks leven. Bij 'rekenen' denken mensen vaak aan het schoolvak op de basisschool. Het tempo waarin het rekenen daar geleerd moest worden, de eisen die daarbij gesteld werden, en de abstractie van sommige onderwerpen, hebben bij veel schoolverlaters en deelnemers aan rekencursussen geleid tot een zekere blokkade bij het zien van rekenopdrachten. Ze hadden moeite met rekenen op school, vinden rekenen moeilijk en zijn bang dat ze het niet kunnen. De term rekenangst valt dan vaak. In deze rekenboekjes worden rekenbegrippen opnieuw geïntroduceerd vanuit betekenisvolle contexten en probleemsituaties. De aanwezige, soms fragmentarische kennis van de deelnemer zal in eerste instantie de aanpak die de deelnemer kiest sturen. Als begeleider probeert u zo dicht mogelijk aan te sluiten bij deze aanpak. Het praten over de aanpak en het reflecteren op andere aanpakken kan de deelnemer helpen om een volgende stap te zetten. Het kan dat de deelnemer het daarna efficiënter aanpakt. Een belangrijk doel van deze boekjes is om de deelnemer met meer zelfvertrouwen rekensituaties aan te pakken.

AANPAK OPDRACHTEN

Er zijn verschillende activiteiten, zoals:

- Verkennen en bespreken van de situatie vanuit de leestekst en foto(s);
- Bespreken van de aanpak met de deelnemer. Regelmatig ondersteund door aanpakken van anderen te laten zien, aangeduid met: 'zo doen zij het' (zie ook verderop);
- Bespreken van de resultaten van het schatten, meten of berekenen;
- Werken met de stukjes theorie (herkenbaar aan de blauwe kaders). Deze bieden zo nodig uitleg bij een rekenonderwerp;

- Inzetten van de rekenkaarten en digitaalkaarten die extra uitleg en oefening bieden;
- Aanbieden van verwerkingsopdrachten
- Werken met websites die passen bij het thema en bij de opdrachten in het boekje.

Maak het rekenen ook praktisch. Laat bijvoorbeeld deelnemers iets meten; laat ze bedragen betalen en teruggeven met (speel)geld. Zorg dat de benodigde materialen (zie p.24) beschikbaar zijn.

Stimuleer deelnemers om zoveel mogelijk gegevens van thuis, werk of dagelijkse activiteiten te gebruiken om mee te rekenen. Laat ze eigen materiaal meenemen naar de les. Denk aan: bankafschriften, plattegronden, folders, agenda, kassabonnen, werkrooster, formulieren etcetera.

Dit verhoogt de toepassingswaarde en kan ook motiverend werken. Stimuleer deelnemers ook om bepaalde vaardigheden te oefenen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gepast betalen, het werken met verschillende maten en eenvoudige bewerkingen met getallen. Dit oefenen kan speels en vaak ook digitaal.

Elk boekje is opgezet vanuit een thema. Dat betekent dat er meerdere rekenonderwerpen in elk boekje aan bod zullen komen. Kijk met de deelnemer na een activiteit terug op de rekeninhoud en benoem de vaardigheid die aan de orde geweest is. Bij de aanwijzingen per opdracht vindt u vaak suggesties voor passende activiteiten om te oefenen.

ZO DOEN ZIJ HET

Regelmatig vind je in de boekjes een opdracht met de titel: 'Zo doen zij het'. In zo'n opdracht worden verschillende manieren om het probleem (uit een vorige opdracht) op te lossen beschreven. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van ondersteunende visuele rekenmodellen.

In deze opdrachten gaat er niet om dat elke deelnemer verschillende aanpakken leert, maar dat ze zien dat er 'meerdere wegen naar Rome leiden' en dat ieder (en dus ook zij) zijn eigen aanpak mag hebben. Het zien van oplossingen van anderen kan ook helpen om te reflecteren op de eigen aanpak.

Het is belangrijk dat je als begeleider de getoonde strategieën vooraf goed doorneemt en ze begrijpt.

Vraag altijd eerst de deelnemer(s) zelf naar haar of zijn aanpak voor je je samen met de deelnemer(s) verdiept in de aanpakken van anderen.

THEMA EN REKENINHOUD

Het thema van dit boekje is kleding. Daarbij gaat het onder andere om kosten van kleding (rekenen met geld en procenten) en diverse soorten kledingmaten (meten en aflezen van verschillende soorten maattabellen). In dit boekje komen allerlei soorten tabellen en diagrammen voor: over koopgedrag, de was doen, een test van wasmiddelen etcetera.

VOORUITKIJKEN

De foto's en de vragen zijn bedoeld om aan de praat te raken over de onderwerpen in het boekje. Sommige onderwerpen, met name kledingmaten, kunnen gevoelig liggen, houd daar rekening mee.

Neem daarna samen met de deelnemer de inhoudsopgave door en stel vast met welke onderwerpen en in welke volgorde de deelnemer aan het werk gaat.

1. KLEDING KOPEN

OPDRACHT 1

Praat eerst met de deelnemer over het kopen van kleding. Dit kan een vervolg zijn op het gesprek bij vooruitkijken. De vragen bereiden voor op de opdrachten in dit onderdeel.

OPDRACHT 2 T/M 4 EN UITLEG DIAGRAMMEN

Bespreek de antwoordmogelijkheden in opdracht 2: ziet de deelnemer dat ze van *vaak* (1 keer per week) naar *nooit* gaan? Bekijk en bespreek pas nadat de deelnemer een keuze heeft gemaakt de grafiek. Het is een staafgrafiek (met dubbele staven). In de titel staat een vraag, de antwoorden staan in de grafiek als percentage (% bij de verticale as); er zijn aparte staven voor mannen en vrouwen.

Tip: als de deelnemer moeite heeft met de dubbele staven, vraag dan om eerst alleen de staven van het eigen geslacht te bekijken. Herkennen de deelnemers in de grafiek dat vrouwen vaker naar de winkel gaan dan mannen (hoge staaf van de vrouwen staat links bij 1 keer per maand, de staven van de mannen zijn wat minder verschillend).

Als de deelnemer de staaf met haar eigen antwoord moet aanwijzen vergelijk dan de teksten die onder de staven staan met de antwoordmogelijkheden bij opdracht 2. Bespreek de verschillen (*nooit* ontbreekt en *een paar keer per jaar* is gesplitst in 4 keer per jaar en 2 keer per jaar). Vraag deelnemers om schattend na te gaan dat de percentages per geslacht optellen tot 100%.

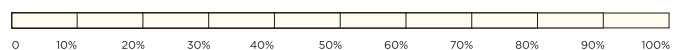
In opdracht 3 lezen de deelnemers de grafiek in detail af, daarbij wordt 50% gekoppeld aan 'de helft'. Aan het eind schrijven de deelnemers een zin die past bij de grafiek (er worden twee zinnen gegeven als voorbeeld). Als schrijven te lastig is kan dit ook mondeling. Stel eventueel eerst nog een paar afleesvragen.

Opdracht 4 gaat over 'miskopen': ga na of de deelnemers snappen wat dit zijn. Bespreek het cirkeldiagram, koppel 25% aan 'een kwart'. Extra: ga na of het totaal 100% is (nee): hoe kan dat komen? (afronding). Je kunt ook eerst de ervaringen van de deelnemer bespreken (laatste vraag) en dan met het cirkeldiagram aan de slag gaan. Bekijk en bespreek zo nodig de diagrammen in de uitleg op pagina 7.

OPDRACHT 5 T/M 8

Deze opdrachten gaan over de uitgaven aan kleding. Eerst gaat het over fictieve personen, daarna over de deelnemer zelf. De bedragen in opdracht 5 t/m 7 zijn gebaseerd op die van CBS en Nibud. Deelnemers rekenen met uitgaven per jaar, per maand, per gezin of per persoon. Het is belangrijk dat ze weten dat 1 jaar bestaat uit 12 maanden. Vraag steeds om een schatting en laat het rekenwerk (als nodig met de rekenmachine) uitvoeren. Probeer hoe ver de deelnemer kan komen met het rekenwerk door het concreet te maken. Gebruik bijvoorbeeld (speel)geld om het jaarbedrag te verdelen over 12 maanden (stapels). Ook kunnen sommige deelnemers wellicht handig rekenen: €1200,- per jaar is €100,- per maand, dan nog €600,- verdelen over 12 maanden. Als de deelnemer meer wil oefenen zijn er veel varianten mogelijk op deze opdracht: andere bedragen, ander aantal personen. Met de keuze van die getallen varieert ook de moeilijkheidsgraad.

Lees de tekst bij opdracht 6. Hier gaat het om de vraag hoeveel €50 euro per maand in een heel jaar is. Dus: omrekenen van, per maand, naar, per jaar. Dit kan op een vergelijkbare manieren worden aangepakt als opdracht 5 (geld gebruiken, of rekenen via 10 keer €50 en dan nog 2 x €50). Bespreek de situatie van de deelnemer: heeft zij kinderen? Krijgen/kregen zij kleedgeld? Hoeveel? Of: Hoeveel kostte de kleding toen de kinderen klein waren? Laat deelnemers eventueel het gezinsbedrag uit vraag 5 vergelijken met het kleedgeld voor een kind. Bespreek dat uitgaven voor kleding natuurlijk afhangen van het gezinsbudget. Gemiddeld is ongeveer 6% van de uitgaven van een gezin voor kleding en schoeisel. In opdracht 7 wordt gerekend met 5%. De deelnemer moet iets van procenten weten om de berekening te kunnen maken. Weet zij dat 10% hetzelfde is als 1/10 deel (delen door 10)? Teken bijvoorbeeld een procentenstrook (zie rekenkaart *Procenten in beeld*). Je kunt elke procentberekening hierop tekenen, dit helpt bij het doorzien van de structuur.

Reken via 10% (een tiende deel, delen door 10) en neem daar de helft van, of via 50% (de helft) en dan delen door 10. Op pagina 16 en 17 staat uitleg over de procentenstrook en het rekenen met korting in percentages (o.a. 40%). Kom daar eventueel terug op deze opdracht en oefen bijvoorbeeld ook met korting van 35%. In de tabel van opdracht 8 noteren de deelnemers hun uitgaven aan kleding in het afgelopen jaar. De tabel is een bewerking van een tabel op de site van het Nibud. Als de deelnemers de prijzen niet (meer) weten kunnen die worden geschat of opgezocht in folders of op internet. Het is natuurlijk mogelijk om niet de eigen (persoonlijke) gegevens te gebruiken, maar te bedenken wat een persoon per jaar nodig heeft. Je gebruikt de tabel dan om te **budgetteren**. In plaats van een jaar kun je ook een kwartaal/seizoen gebruiken. Pas dan de tabel en de vragen aan. Laat het totaalbedrag eerst schatten en dan (met de rekenmachine) uitrekenen. Het bedrag per maand is een *gemiddelde*. Het is niet zo dat je elke maand precies dat bedrag uitgeeft.

2. DE MATEN VAN KLEDING

OPDRACHT 9 T/M 12

Er zijn verschillende systemen van kledingmaten. Opdracht 9 is bedoeld om hierover met de deelnemers te praten.

De Nederlandse maten in cijfers en de maten met S(mall), M(edium) en L(arge) ook die met één of meer keren een X(extra), staan in de tabellen bij opdracht 10. Misschien kennen deelnemers nog andere soorten maten bijv. maten van babykleding gaan vaak in maanden, kinderkleding in lichaamslengte (cm), spijkerbroeken in inches (30/32) etc. Andere landen gebruiken soms ander getallen (bijvoorbeeld Engeland heeft maten als 10, 12, 14). Alle kledingmaten zijn gebaseerd op lichaamsmaten (omvang van borst, taille en heup). Daar gaan opdracht 10 en 11 over. Deelnemers die zelf hun kleding maken, kunnen hier waarschijnlijk meer over vertellen.

In opdracht 10 kun je ook op zoek gaan naar regelmaat in de tabellen. Zo gaat bijvoorbeeld bij dames de kleding 1 maat omhoog als de omvang 6 of 7 cm meer wordt. Bij de mannen maten zijn die stappen kleiner. Opvallend genoeg speelt de lichaamslengte geen rol in dit maatsysteem. Vraag 11 is een afleesvraag, het is eenvoudig om op deze vraag te variëren. In de tabellen zit regelmaat. Deze kun je met de deelnemers bespreken. Niet alle mogelijke lichaamsmaten staan in de tabel: wat moet je dan doen? Hierover gaat de vraag over de broek voor Ali. In opdracht 12 meten de deelnemers hun eigen lichaamsmaten. Dat kan natuurlijk gevoelig liggen. Als dat zo is, sla deze vraag dan over.

OPDRACHT 13

Hier gaat het om de maten van spijkerbroeken. Het voorbeeld komt van een webwinkel. De deelnemer kan deze maten tegenkomen. Kent zij haar eigen spijkerbroekmaat of die van anderen (kinderen, partner, ...)? Bespreek eerst dat er steeds twee getallen zijn. Dit zijn afmetingen in inches. Een inch is een Engelse maat van ongeveer 2,5 cm. Het symbool voor inch is ". Dit zie je in de onderste afbeelding in de maattabellen. In het plaatje zijn W(ijdte) en L(engte) getekend. Het voordeel van dit maatsysteem is dat ook de lengte wordt meegenomen. De deelnemer heeft misschien ervaring dat broeken altijd te kort of te lang zijn. In de maattabellen staan in de bovenste rij dezelfde getallen als in het eerste plaatje. Bekijk en bespreek de tabellen. Vraag bijvoorbeeld wat spijkerbroekmaat 36/34 betekent: W=36 inch en L=34 inch. Met de tabellen kun je opzoeken dat daarbij kledingmaat 52 hoort (kijk bij W) en een beenlengte van 86 cm (kijk bij L). Voor de spijkerbroekmaat van Willem zoek je op welke waarde in inches bij kledingmaat 52 hoort (34").

OPDRACHT 14

In de ze opdracht staat een afbeelding die je soms op de verpakking van (duurdere) panty's ziet. Het is een grafiek. Horizontaal staat het lichaamsgewicht (van laag naar hoog) en verticaal de lichaamslengte (let op: die loopt van hoog naar laag). In de vakken staan de maten van de panty's in letters. Om een maat af te lezen kies je op de verticale as de lengte je trekt een lijn naar rechts, op de horizontale as kies je het gewicht en je trekt een lijn naar boven. Waar de lijnen bij elkaar komen (elkaar snijden) vind je de maat.

Bij de vraag naar lengte en gewicht van Nuray zijn er verschillende mogelijkheden: de deelnemer kiest één voorbeeld van een combinatie van lengte en gewicht die in het vak XL valt (bijv. 175 cm en 80 kg). Of de deelnemer doet uitspraken zoals: als Nuray 165 cm lang is dan kan haar gewicht tussen 80 en 87 kg liggen. Bespreek dit samen. Hierover gaat ook de laatste vraag: als je langer dan 182 cm bent klopt het dat je altijd maat Maxi of supermaxi hebt. Dit zie je door vanuit de lengtes op de verticale as naar rechts te gaan. Het omgekeerde is niet waar: iemand die maxi of supermaxi heeft is niet per se erg lang. Het kan ook iemand zijn die kleiner en zwaarder is. Bedenk samen met de deelnemer nog meer vragen bij de grafiek.

3. KLEDING KOPEN MET KORTING

OPDRACHTEN 15 EN 16

Deze opdrachten gaan over twee verschillende soorten korting: 3 voor een vaste prijs (die lager is dan 3 x de stuksprijs) en korting op het bedrag (nieuwe prijs in € is lager dan oude prijs in €).

De deelnemers rekenen met deze korting en redeneren erover. De prijzen 'eindigen' vaak op 49 of 99. Bij het rekenen kunnen deze bedragen worden afgerond. Het is wel interessant om met de deelnemer te bespreken hoeveel het dan scheelt (een paar cent). Dit wordt uitgewerkt in opdracht 16 'zo doen zij het;'. Hier kan ook een gesprek plaatsvinden over het verschil tussen pinnen (bedrag wordt niet afgerond) en contant betalen (bedrag wordt afgerond op veelvoud van 5 cent). Een van de vragen die speelt is: als ik er één meer koop krijg ik korting, zal ik dat doen? De deelnemer rekent dit na: 2 hemdje kosten €4,-, 3 hemdje met korting kosten €5,- (in plaats van €6,-). Voor 3 hemdje is dat 1 euro goedkoper. Maar als je er eigenlijk maar 2 nodig hebt betaal je toch 1 euro meer dan je van plan was.

In opdracht 17 oefent de deelnemer met het berekenen van de prijs van combinaties van hemdje en tops. Dit is eenvoudig rekenwerk dat zonder rekenmachine met de afgeronde bedragen wordt gedaan. Als er drie of meer hemdje worden gekocht wordt de korting toegepast. De deelnemer bedenkt ook zelf een opdracht.

OPDRACHTEN 17 T/M 20 EN UITLEG PROCENTENSTROOK

In deze opdrachten rekenen de deelnemers met korting in procenten. Het gaat om rekenen met eenvoudige percentages (veelvouden van 10). In opdracht 17 gaat het om 50%. De deelnemer kan ook hier rekenen met afgeronde bedragen. De vragen over de trui zijn iets lastiger: de oude en de nieuwe prijs zijn gegeven. De deelnemer ziet waarschijnlijk snel dat €12,99 (of €13,-) minder is dan de helft van €39,99 (€40,-). Het is niet makkelijk om meteen te zien dat de korting ook meer is dan 60%. Je kunt wel schatten wat de trui zou kosten met 60% korting: met 50% korting is de prijs €20,- met nog 10% korting op €40,- gaat er nog 4 euro af. De nieuwe prijs met 60% korting is dan €16,-. Nu is de prijs maar €13,- dus er is meer dan 60% afgegaan. Een procentenstrook kan helpen om dit in beeld te brengen. Bespreek de uitleg daarover op pagina 16. Het gaat niet om een precieze tekening, een schets is prima (zie de manier van Khadija in opdracht 19). In opdracht 18 bereken de deelnemers een korting van 40%

en rekenen ze daarna ook de nieuwe prijs uit:

Oude prijs – korting = nieuwe prijs.

In opdracht 19: Zo doen zij het, komen drie verschillende rekenmanieren aan bod. Bekijk en bespreek deze met de deelnemer. Sluit vooral aan bij de eigen manier van de deelnemer. Opdracht 20 is bedoeld om extra te oefenen met procentberekeningen. De opdracht kan lastiger worden gemaakt (als de deelnemer dat aankan) door niet steeds 20% korting te laten berekenen, maar het kortingspercentage te variëren: gebruik bijvoorbeeld ook een keer 25%. Kijk eventueel terug naar opdracht 7, daar werd gerekend met 5%. Als de deelnemer dit kan, kan zij met alle vijfvoudens rekenen dus bijvoorbeeld ook met 35%: dat is 3 keer 10% plus nog de helft van 10%.

4. KLEDING WASSEN

OPDRACHT 21, 22 EN UITLEG GEMIDDELDE

Deelnemers bespreken hoe vaak zij zelf per week de was doen. Daarna bekijken ze de grafiek. Bespreek de grafiek: wat staat er bij de assen? Welke leeftijdsgroepen zijn er? Hoe zijn die ingedeeld? Welke gegevens staan er in de staven? De grafiek is gebaseerd op gegevens uit een onderzoek. De vraag bij dit onderzoek was: hoe vaak per week doe jij de was? Van die antwoorden is per leeftijdsgroep een gemiddelde uitgerekend. Daardoor zijn de getallen niet meer geheel (eerste vraag bij opdracht 21). Op pagina 19 staat een uitleg over de betekenis van het gemiddelde met een voorbeeld. Als er meerdere deelnemers zijn kunnen zij het gemiddelde aantal wassen per week van de groep berekenen, zodat ze begrijpen hoe gemiddelde werkt.

In opdracht 21 leest de deelnemer informatie af uit de grafiek. Het is eenvoudig om daarbij meer en andere vragen te stellen of de deelnemer dit te laten doen. In de laatste vraag bij deze opdracht gaat het over 'oudere' mensen en 'jonge' mensen. De deelnemer kan zelf bepalen waar zij de grens legt.

De tabel bij opdracht 22 geeft een overzicht van de kosten voor wassen bij verschillende temperaturen. De tabel komt van het Nibud. Bespreek de notatie van temperatuur en hoe je die uitspreekt. De getallen in de tabel zijn bedragen, maar het euroteken ontbreekt; dit staat in de titel van de tabel.

Natuurlijk zijn de kosten afhankelijk van de tarieven van water en elektriciteit, maar dat laten we in de tabel buiten beschouwing. Bespreek dit eventueel wel met de deelnemer. In de tabel wordt duidelijk dat de verschillen in kosten zitten bij de elektriciteit (en een beetje in de kosten voor water). Bespreek waarom dat logisch is. Hoe heter het water moet zijn hoe langer het moet verwarmen, dus hoe meer elektriciteit daarvoor nodig is. Om de vragen te beantwoorden leest de deelnemer gegevens af in de tabel. Bij de laatste vraag is de schatting van Mien te laag.

De deelnemer kan dit narekenen: per was is Mien 10 cent goedkoper uit, dat is per week 30 cent, er zitten 52 weken in een jaar (weet de deelnemer dit? Zo niet, laat dit dan opzoeken). Schatten kan met 50 weken, dan bespaart Mien dus ruim €150-, euro per jaar. Reken dit eventueel om naar een bedrag per maand. Vraag de deelnemer ook of zij zelf op deze manier nog kan besparen op de kosten van de was. Gebruik daarbij het eigen aantal wassen (opdracht 20).

OPDRACHT 23

De duur van wasprogramma's is verschillend. Dit hangt onder andere samen met de temperatuur, maar ook met de hoeveelheid water. Soms wil je de was zo plannen dat je hem meteen kunt ophangen. Herkent de deelnemer dat? In deze opdracht gaat het om rekenen met tijd. De duur van het wasprogramma staat in het schermje genoteerd als 2.45. Hiermee wordt 2 uur en drie kwartier bedoeld. De kloktijden in de opdracht zijn gegeven in de digitale notatie. Als de deelnemer moeite heeft met het lezen van digitale tijdnootaties en het rekenen met tijd, ondersteun dit dan met een klok en spreek de tijden uit. In het bijzonder geldt dit voor 13:00, wat je uitspreekt als 1 uur.

OPDRACHT 24

In deze opdracht staat een tabel met de resultaten van een wasmiddeltest centraal. De gegevens komen oorspronkelijk uit de consumentengids en zijn voor deze opdracht bewerkt. Het is een hele rijke tabel, het is verstandig dat de deelnemer deze tabel uitgebreid bekijkt en samen met jou bespreekt wat er voor soort informatie in staat. Bespreek ook hoe de tabel geordend is (op de kolom testoordeel van hoog naar laag).

Er zijn 2 soorten prijzen: de eerste kolom bevat de prijs per verpakking. In de derde kolom is dit omgerekend naar de prijs per 10 wasbeurten. Dat is handig als je de kosten snel wilt vergelijken. Dat kan ook met de prijs voor 1 wasbeurt, maar dan krijg je kleinere getallen (zoal 0,14). Bespreek dit met de deelnemer.

De deelnemer kan dit voor één van de wasmiddelen narekenen: gebruik dan een wasmiddel waarmee je 20 wassen per verpakking kunt doen. De prijs voor 10 wasbeurten is dan de helft van de prijs van de verpakking. Er zijn meer interessante vragen te stellen bij de tabel. Doe dat eventueel nadat de vragen die er staan zijn beantwoord.

COLOFON

De methode Succes! is een uitgave van Stichting Lezen & Schrijven.

Deze uitgave is ontwikkeld door Universiteit Utrecht in opdracht van en in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven. Met dank aan de Vrije Universiteit Amsterdam, afdeling VU-NT2.

Deze uitgave is onderdeel van het samenwerkingsprogramma Taal voor het Leven. Dit programma wordt aangeboden door Stichting Lezen & Schrijven en gefinancierd door de Rijksoverheid.

Fijn dat je Succes! Rekenen wilt gebruiken. Voor het begeleiden van deelnemers op basis van deze methode is een training voor vrijwilligers beschikbaar.

Kijk voor meer informatie op taalvoorhetleven.nl/succes.

Indien je (delen uit) deze uitgave wilt hergebruiken of kopiëren, werken we hier graag aan mee.

We vragen je dit vooraf af te stemmen met Stichting Lezen & Schrijven via info@lezenenschrijven.nl.

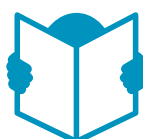
Mei 2019 © Stichting Lezen & Schrijven, Den Haag

Met de boekjes van Succes! kun je beter leren lezen, spreken, schrijven en rekenen. Je leert ook beter omgaan met de computer en internet. Succes! is beschikbaar in drie niveaus. De methode bestaat uit een reeks boekjes rond situaties uit het dagelijks leven en werk. De boekjes kun je per niveau los gebruiken.

Ken je iemand die moeite heeft met lezen en schrijven of rekenen? Of ken je iemand die anderen graag wil helpen als taalvrijwilliger? Bel dan naar onderstaand telefoonnummer voor advies.

beter lezen en schrijven

0800 023 44 44

www.taalvoorhetleven.nl